

„Primorec“ izhaja vsakih štirinajst dni kot priloga „Soči“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto 80 kr.; za tuje države več poštne stroški. „Soča“ z „Gosp. Listom“ in „Primorcom“ stane na leto 4 glj. 40 kr. — Uredništvo in upravnništvo je v Tržni ulici (Mercato) 12. II.

Primorec

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačujejo se: za šesterostopno petitvrsto enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamične številke se prodajajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

Goriške novice.

Za obrtne učence. — Znanó je, da v Gorici so ustanovili nadaljevalno šolo za obrtne učence z laškimi učnim jezikom. Deželni zbor je l. 1885. dovolil 1000 glj. letne podpore s pogojem, da slovenski učenci se morajo poučevati v slovenskem jeziku. Toda šola redno prejema deželno podporo, a za postavljeni pogoji se ne briga. — Zato je društvo „Sloga“ prosilo letos deželni zbor, da bi zagotovil enako podporo novi obrtni šoli, katero ustanovi imenovano društvo. Ustoda te prošnje je znana častitljivi čitateljem našega lista.

Toda društvo „Sloga“ se ni dalo oplašiti, marveč storilo je vse potrebne korake, da se šola otvori že prihodnjo jesen, ako pojde vse po sreči. Sestavljen je že učni načrt, prirejen je urnik, za učiteljske moči je po večini tudi že poskrbljeno; tudi prošnja za vladino odobrenje te šole je bila že pred časom poslana na pristojno mesto. — Tako torej ti „mladi politiki“, kakor se roga „Slovenec“ dopisnik, ki je že Abrahama videl, molčé in delajo v vsestransko korist slovenskega prebivalstva v goriškem mestu. Več o tej šoli bomo govorili, ko bo dovoljena.

Kakó se bojuje! „Corriere“ postavlja našim mestnim očetom za zgled mestni zastop tržaški, kakó se je treba bojevati proti Slovincem. — Da, naj le poskusijo! Gorica ni Trst! Naj „Corriere“ nikar ne misli, da se tudi Slovenci ne znamo že vse drugače bojevati. Ako začnemo takó, kakor bi mogli, tedaj gotovo marsikomu poneha desedanja srečnost....

Davica med otroci v Gorici je zadavila že marsikako nježno bitje v nižjih slojih prebivalstva, kakor tudi v odličnejših rodbinah. — Tudi nekaj slučajev koz smo imeli!

Deželna norišnica. Podpisani deželni odbor vabi lastnike zemljišč, bžečili na goriški ravani med izlivom Vipave v Sočo do zora, da jih potrdijo na prodaj, toda v obsegu vsaj 30 njiv skupaj.

Take pisemne ponudbe je podati do konca junija 1894. podpisaneemu deželnemu odboru; obsegajo naj zvršen kupni cen, računljene za vsako njivo, natančen popis lege in kakovosti zemljišča; povedati je tudi, v katerem času se lahko izroče v fizično posest.

Deželni odbor si pridržuje pravico, da izbere tist zemljiščni obseg, kateri se mu bo kazal najprimernejši za zgradbo deželne norišnice; kupna pogodba pa zadobi veljavo, kadar jo potrdi deželni zbor. — Deželni odbor.

Deželna računarija. — Na mesto Jegličevó je prišel začasno bivši vajonec, ki je v jezikovnem oziru povsem nesposoben za to važno mesto, kjer ima nadzorovati nad 100 slovenskih in le 38 laških županij v deželi. Začasno le — boš! Ali ko bo govor o stalnosti, treba bo paziti, sicer se Slovenci

cele dežele upremo, kakor jeden mož, kajti sili smo že dosedanjemu hlapčevanju. Pravijo, da služba ne bo niti razpisana. Vederemo!

Čitalniškega izleta v nedeljo v Rubije in Sovodnje se je udeležilo le kakih 30 oseb. Drugim je bilo do tje kaj predaleč!! — Postrežba v gostilni g. Čoša pri mostu, ki veže Rubije in Sovodnje, bila je prav dobra. Na vrtu se je bila unela prav živahna domača zabava. Dešlo je bilo tudi lepo število mož iz Mirna, iz Gabrij, iz Rubij in Sovodnj; domači fantje so prepevali, peli so z njimi vsi navzoči. — Večina izletnikov se je vrnila z brzovlakom ob 9¹/₂ v Gorico.

Prihodnji izlet bo v Podgoro ob 4. popoldne. Zvečer bo v Podgori veselica tamšnjega bralnega društva. — Spored glej v „Soči“. Začetek bo ob 6. zvečer.

Procesija sv. R. T. v Gorici je bila učeraj nenavadno veličastna. Red je bil uzoren. Letos je šla procesija prvič iz Glediške ulice v Vrtno ulico in od tam skozi Semeniško ulico na Travniki. Lepo vreme, da pa solnce vendar ni pripekalo, je bilo kakor nakasé za to slovesnost. Prahu ni bilo prav nič.

Novi mestni župan. — V torek je dr. Maurovič odložil čast mestnega starošine, katero je užival od l. 1861.; županoval je 12 let. — Uzrok odpovedi je ta, ker je nastala med odločnejšimi Lahi, katerim je vzrastel greben vsled vladinega božkanja, kaj živahna agitacija proti njemu in za dr. Venutijsa. Toda dr. M. bi rad umrl kot goriški župan; a ker je videl, da se njegovo stalisce maja, izumel si je manever, da se je odpovedal starošinstvu. — V seji, ki je bila zvečer, so starašini sklenili, naj gre po dosedajši navadi tudi k njemu deputacija, ki ga naprosi, da odpoved odtegne. Deputacija Venutti-Ritter-Verzegnassi je izvršila ta sklep, a dr. M. jej je odgovoril prav lokavo: Bom videl — se premislím — kakor nanesejo razmere. Zdaj je med prebivalstvom velika agitacija za Mauroviča; celo reko prošnje podpisujejo.

Za nas Slovence je vsejedno, naj bo ta ali oni. Ako pa hoče vlada potrditi za župana moža, ki svojega sina vzgojuje v Italiji, v zavodu, kjer se uči in vsaja v otroška sreča po De Amicisovem receptu ljubezen do laškega kralja itd. in oboževanje matere Italije itd. — je to pač le njena reč. Nas Slovencev vsled tega ne bo glava bolela. — Pravijo, da dr. V. se je naučil že dva županska govora; s prvim bi se imel ginjenega sreča zahvaliti za izkazano mu zaupanje, z drugim bi pa pozdravil glavno skupščino „Lege“ v inenu goriškega mesta.

Naše porote. — Pravosodni minister grof Schönborn je v torek odgovarjal raznim govornikom pri glavni proračunski razpravi. — Na oni del Ferjančičevega govora, ki se je tikal naših porotnih sodišč, je minister rekel, da naše pritožbe so opravičene, ker porotniki morajo

umeti jezik obtoženca. Obljubil je, da izdá v tem zmislu potrebne naredbe. — Prav bi bilo, da bi ta naredba zadela že letošnjo letno listo porotnikov na Goriškem, katera je nezakonito sestavljena.

Tudi „Reichspost“ se ponovno bavi z našo poroto. Omenja namreč Tonkličjevo pravdo proti „Soči“, ker je ta „etwas un zart“ naslikala T. zakulisno delovanje v deželnem zboru, in izraža svoje začudenje, kakó naj bi se vršila obravnava pred laškimi porotniki v slučaju, ko sta tožitelj in toženec Slovenca in ko nastopijo kot priče vsi slovenski poslanci. „Reichspost“ upa, da ta slučaj da povod končni ugodni rešitvi porotniškega uprašanja na Primorskem. Ako se to zgodi, potem bomo mogli še veseli biti pravde Tonkli — „Soča“.

V kavarni Evropa na Travniku v Gorici se že od nekdanj zbirala popoldne lepo število Slovencev, ki dajejo kavarnarju leto za letom gotovo prav lep dobiček. Dogaja se, da število slovenskih gostov prevaguje vse ostale. — Zaradi goriških gostov prihajajo tudi deželani v to kavarno, kedar zahajajo po opravkih v Gorico. Vendar pa se v tej kavarni nič in nič in čisto nič ne upoštevajo želje slovenskih gostov. Neštevilnokrat se je namreč resno zahtevalo, naj si kavarnar naroči domači list „Rinnovamento“, ali brez uspeha. Videlo se je očitno, da kavarnar ne mara tega lista imeti v svoji kavarni. — Vsled tega je par vsakdanjih gostov zapustilo to kavarno. Med temi je tudi eden Italijan. — Toliko na znanje vsem tistim, katerim ta kavarna ni takó grozno pri sreči, da bi jih glava bolela, ako niso popoldne po laški naročili (ker drugače bi je niti ne dobili!) tiste črne vode, kateri v Gorici pravijo kava. — Ob enem naznanjamo, da v kavarni Schwarz se zbira tudi večja slovenska družba, ker dobi tamkaj več slovenskih časopisov in se ni bati prepiti.

„Lege“ žaluje za Slovenko. — Učeraj teden je umrla v Gorici branjevka T. v Gospoki ulici. Ženica je bila Slovenka od nog do glave, ker do zadnjega ni znala veliko laščine; molila je vedno po slovensko in takó učila tudi svoje sinove, ki so pa trdi in nudi Lahi. — V goriški „Ginnastichi“ so zložili za „Lege“ 29 glj. v njen spomin.

Naše železnice. — Dr. A. Gregorčič je pri razpravi o proračunu trgovinskega ministerstva stavil sledečo resolucijo:

„G. k. vlada se poziva: 1. projektovano krajevno železnico Gorica-Ajdovščina z nadaljevanjem do kake točke južne železnice v vojvodini kranjski tako pospeševati, da se omogoči zidanje te gospodarski in strateški zelo važne železnice; 2. v dosego krajše zveze tržaškega pristanišča z notranjimi in severnimi deželami države čim prej predložiti načrt zakona, ki zagotovi zgradbo železnice po Soški dolini do kake točke Rudolfove železnice“.

Ta resolucija je bila zadostno podpirana in takó izročena železniškemu odseku v nadaljno obravnavo. (Glej članek v „Soci“).

Goriško pokopališče. — Rezka interpelacija grofa Alfreda Coronini-ja v zadevi našega pokopališča v Gorici je bila vzbudila v vladnih in poslanskih krogih velike presenečenje. Neki upliven dostojanstvenik se je sicer prizadeval, oslabiti ta upliv interpelacije s prigovarjanjem, češ, da je pretirana in da zdravniška komisija je pokopališče odobrila. — Toda zdi se, da vlada ne mara slepo verovati temu dostojanstveniku; zato je poslala v Gorico komisijo, da preišče na licu mesta vse ugovore, ki se navajajo proti pokopališču. — Uverjeni smo, da ta komisija si ne zamaši ni očíj ni nosa, marveč da bo videla vodo in duhala smrad v jarkih in grobih.

Prememba voznega reda. — Popoldanski poštni vlak je odhajal iz Trsta že ob 4. popoldne. To je bilo prezgodaj za Tržičane in Goričane. Na prošnje od raznih stranij bo s prihodnjim mesecem ta vlak odhajal iz Trsta ob 4 in 40 minut popoldne.

V Podgori so v soboto strajkali razun starih vsi delavci celulozne tovarne. V ponedeljek so se pa zopet vrnili na delo; zdi se, da je tovarna deloma ugodila njihovi zahtevi.

V Ločniku so demonstracije na dnevnem redu; pomagaci hodijo tudi iz Gorice. Orožništvo ne stori ničesa! — Po ulicah in krémah tulijo neko hujskajočo pesem, katero je zložil znani Peterin. Vsaka kitica konča z besedami: „Sumus furlani Luciniani — per omnia saecula et saeculorum!“ — Bedarije! Še pred 50 leti je bil Ločnik slovenska vas!

Ajdovska predilnica. — Delniško društvo tega podjetja bo imelo 31. t. m. občni zbor. Odbor bo predlagal, naj se v Ajdovščini zopet zida predilnica, aii nekoliko manjša (?); v nadomestilo pa naj se zgradi predilnica tudi v Ronkah.

V Sežani je imela tamk. moška podr. sv. C. in M. pred kratkim občni zbor, ki je pokazal, da vrlo napreduje. Postala je v prvem letu svojega obstanka pokrovitelj in nabira že za drugokratno pokroviteljstvo; ima 2 ustan. in 57 letnikov ter je odposlala vodstvu 169 gld. 75 kr. V odbor so bili voljeni: Dr. Rybač, preds., M. Kante, nam., A. Kosovel, tajnik, Jan. Renčelj, blag., Ročič, Štolfa in V. Pregelj. — Prav tam se je v nedeljo ustanovilo gasilno društvo. Zanimanje med mladeniči in mladimi možni se kaže veliko, kajti zglasilo se je že kakih 50 izvrševalnih udov, podpornih se pa v vsaki hiši dobi. Društvo bo torej tudi gmotno zagotovljeno. Gasilno brizgljo je kupila občina. Hvala ji in čast! V odbor so volili zborovalci sposobne može vsak oddelek za se, vsa skupščina pa je enoglasno volila načelnikom dr. Rybač-a, nam. M. Kante-ta, taj. A. Kosovel-a, blag. V. Preglja in A. Bekarja. Prekoristnemu podjetju želimo obilo sreče in vspeha!

Čuden poštar. — Na O. blizu T. je bilo oddano pismo z naslovom: Naj prejme L. M. Zadnja pošta Plave, vas Anhovo. — Ali poštar je zapisal na naslovni strani po nemško; Dorf Anikovo, Post Canale bei Görz. Zada pa po slovensko: „Vas se piše Anikovo, pa ne Anhovo. V Plavi ni pošte, ampak v Kanalu“. — Hvala lepa za to pojasnilo!

Toda uprav narobe je res in glasiti bi se moralo: „Vas se piše Anhovo in ne Anikovo. Pošta ni v Kanalu, ampak v Plaveh“. — Gospod poštar, smolo imate! Poglejte vendar malo v znano knjigo v svojem uradu.

Psi koljaje ovce!! — Iz Drenice nam poročajo malo čudno vest, da so psi raztrgali v treh letih okoli 100 ovac in jag-njet (!) Tudi zdaj baje psi že zopet nadlegujejo ovce na pasi! — Ako je to resnično, moralo bi se vsekakor dognati, čegavi psi so taki krvoloki in potem zatreči jih!

Iz Tolmina. — Dne 17. t. m. so nadzorniki „Tolminske hranilnice in posojilnice“ natančno pregledali poslovanje ter prepričali se v svoje veliko začudenje, da posojilnica prav krepko deluje in da je vse v najlepšem redu. Nikoli nismo mislili, da bo tolminska posojilnica v tako kratkem času imela čez 30.000 prometa. Vsa čast vrlim gospodom načelstva!

Ostala Slovenija

Le netite ogenj! — Med Slovenci in Hrvati na Primorskem in Kranjskem je nastala velika razdraženost, ker je vlada zopet sijajno pokazala, kakó prezira jezik večine prebivalstva. Na novi palači za poštni in brzojavni urad so namreč napravili nemške in laške napise, če tudi spada pod to poštno ravnateljstvo štirikrat več Slovanov nego Lahov. Taka je pravica v Avstriji!

V Sv. Križu pri Nabrežini že nekaj časa posluje „Legina“ sola, v katero se je vpisalo baje do 40 otrok. Tudi na Nabrežini naseljeni laški delavci pošiljajo baje svoje otroke tjakaj, dasi je precej daleč. — Nabrežinci in sploh Kraševci naj delajo na to, da bodo v tamošnjih kamnolomih delali le domači delavci, pa bo konec tem „Leginim“ rovarstvom na slovenski zemlji!

V Trstu bo 9. junija velik koncert v korist družbe sv. C. in M. Pel bo tudi operni pevec g. Trtnik.

Veliki požar v Trstu. — Pred 14 dnevi nastal je na skladišču lesa v ulici Fabio Severo požar, ki se je strahovito hitro razširil, tako da sta bili kmalu se dve drugi skladišči v ognju. Ko so prihтели gasilci na pomoč, bila so že vsa tri skladišča firm bratje Livaditi, Jakob Mankoč in Henrik Višnikar v plamenu in iskre so pršele na vse strani. Najbolj v nevarnosti je bila bližnja vojašnica in g. Mankočeva hiša. Iz obeh poslopij so bežali ljudje, iz g. Mankočevega pa se je znosilo tudi vse pohištvo. Druga dvenadstropna hiša na Mankočevem zemljišču je začela tudi goreti in so se prebivalci komaj rešili. Združeni gasilci in vojaki so preprečili, da se ni ogenj dalje razširil. Na pogorišču je bilo gotovo kakih 10.000 ljudij. Nad 200 vojakov in 150 delavcev je rešilo lesovje, kar ga se ni dosegel ogenj. Bil je grozen pogled, ko se je ogenj širil vedno bolj in se je gosti dim valil proti nebu. S strahovitim ropotom se je podrla streha gorečega poslopja. Še le proti polnoči so gasilci omejili ogenj toliko, da ni bilo več nevarnosti za bližnja poslopja. Škoda utegne znašati 200.000 gld. in je najbolj prizadeta rodoljubna firma Mankoč, kateri je zgorela vsa sicer zavarovana zaloga najboljšega lesa. Pri požaru sta bila baje poškodovana jeden vojak in neki delavec.

Ljubljanski župan. — V seji mestnega starinstva ljubljanskega 18. t. m. je bil že poltí županom izvoljen g. Peter Graselli, podžupanom pa g. dr. Karol Bleiweisstrateniški.

„Kletica Slovenska“ je imela učeraj teden občni zbor. Njeno imetje znaša 57.000 gld. Poleg tega znašate Jurčič-Tomšičeva in Knezova ustanova za izdajanje pripovednih knjig 33.440 gld. 61 kr. — V odbor so bili izvoljeni: dr. Hinko Dolenc, Janko Kersnik, Anton Koblar, dr. Fran Lampe, Fran Levec, dr. Josip Serbec, dr. Ivan Šust, dr. Ivan Tavčar in Andrej Žumer.

V Vipavo je prišel učeraj teden deželni predsednik kranjski baron Heind. Ogle dal si je državno trtnico na Slapu, solo in shrambo gasilnega društva v Vipavi. Posebno je se ogledal vipavsko Reko in potok Močnik; potem se je odpeljal v Postojino, kjer si je ogledal solo, shrambo gasilnega orodja in slovečo postojinsko jamo, kjer je godba sv. ala nekoliko točk.

Iz Idrije so rudarji in kovači poslali dr. Andreju Ferjančiču prav presrečne zahvale, ker se je v državnem zboru ponovno krepko potezal za zboljšanje njihovega žalostnega stanja.

Ljubljanski Sokol prire i 3. junija izlet v Novo Mesto; pridružita se z zastavama tudi pevski društvi „Ljubljana“ in „Slavec“. — Ta izlet je postal mogoč edino le zaradi nove železniške zveze, po kateri je prišlo Dolenjsko v prijetnišo zvezo z ostalim svetom.

Prve krone. — „Slovenski Narod“ je nabral v enem letu, t. j. od 23. maja 1893. do 23. t. m., nad 7000 kron za družbo sv. C. in M. in nad 1500 kron za „Narodni Dom“. Misel o darovanju prvih kron v dobrodelne namene je donesla torej obilo sadu. Hvala tistim, ki so jo izprožili in še bolj tistim, ki so se po njej tudi ravnali!

Koroški Slovenci so zadnje dni dosegli le uspeh na narodnem polju. Okrajni glavarji so bili namreč prepovedali županom, uradovati slovenski v izročnem področju, češ, da uradni jezik glavarstva je nemški, a vsled tega mora podrejeno županstvo z njimi tudi nemški dopisovati. Ker se pa g. Simon Klokar, župan na Bistrici pri Piberku, ni hotel pokoriti temu nečudenemu ukazu, kaznoval za je glavar v Velikovecu prvič na 5 in drugič na 10 gld. globe. Župan se je pritožil na deželno vlado, ki je pa — no, saj poznamo g. Zabierova! — pritožbo zavrnilo. Toda župan se je pritožil dalje na ministerstvo, ki je pritožbi ugodilo z razlogom, da župan: ni kršil nikake dolžnosti, ki bi se mogla kaznovati po občinskem redu, ker se v občini bistriski, ki je skoro izključno slovenska, po nobeni postavi ne more zabraniti, posluževati se s predpostavljanim glavarstvom slovenskega jezika, ki je na Koroškem domač. — Tako je razsodilo ministerstvo! Prav bi bilo, ko bi isto kaznovalo zdaj pa velikovskega glavarja in deželnega predsednika, ker takó slabo poznata svoje dolžnosti in svoje pravice!

V Velikovecu na Koroškem je imela tamošnja podružnica sv. C. in M. 14. t. m. občni zbor. Nastopilo je več znanih govornikov: poslušalcev nad 300.

Okoli 100 novih udov je pristopilo isti dan. — Takó se vzbujajo Slovenci v istih

krajih, katere Nemci štejejo že za svoje. Naj počakajo še malo!

Pošta v Spodnji Šiški pri Ljubljani je zvezana z ljubljansko, vsled česar bo odslej poštarina med Šiško in Ljubljano nižja.

V Krškem je utonil v Savi učenec I. razreda tamošnje meščanske šole Ant. Arigler iz Idrije.

Voznik in konja utonili so v torek teden v Dravi blizu Ptuja na Štajerskem. Obrežje se je udrijo in Drava je požrla hlapca in oba konja.

V Ljutomeru na Štajerskem je par Nemcev hotelo imeti tudi čisto nemško ljudstko šolo, katero so tudi dosegli. Ali šola nič kaj ne uspeva, ker stariši sami sprevidavajo, da samo nemška šola v Ljutomeru je neumnost. Celó trdi Nemci pošiljajo otroke raje v slovensko štirirazrednico, kjer se nauče prav dobro slovenski in razmeroma dobro tudi nemški.

Strelna ubila je v torek teden v Spečnem pri Mokronogu v hlevu 19letnega pastirja Janeza Bergauta in dva vola.

Volkovi na Krasu. — Po primorskem Krasu se klatijo volkovi, ki so raztrgali že več ovac, tako pri Podgradu v občini Naklo. Tudi v sezanskem, volškem in celo v postojnskem okraju jih je bilo večkrat videti. Iz početka se je mislilo, da so psi delali to škodo, pozneje pa se je dognalo, da so bili to volkovi.

Rop v cerkvi. — V benediktinski cerkvi v Celovcu je neznan zlikovec vlomil pri stranskem oltarju skrinjico Matere Božje in odnesel dragocenostij za kakih 200 gld. vrednosti.

Visoka starost. — V Našicah v Slavoniji je te dni umrl čevljar F. Bišovski v visoki starosti 103 let. Poslednja tri leta ni več izvrševal svojega obrta, a bil je še krepak in prenašal pisma in brzojavke. Bil je vojak za časov francoske vojne in bil v bitki pri Wagramu. V istem kraju živi se neki kmet P. Rovsič, ki je star 106 let.

Električna razsvetljava v Škofji Loki. — Polaganje podzemskih žic za električno razsvetljava v Škofji Loki napreduje prav dobro in utegne biti vse gotovo do konca bodočega meseca. Škofja Loka bode torej skoro električno razsvetljena, prvo mesto na Kranjskem, ki je uvedlo novo luč.

Hrošči. — Na Dolenjskem se v nekaterih občinah prav marljivo pokončavajo hrošči. V jedni sami občini blizu Dobropolja so jih pokončali nad 50 mernikov. Zupanstvo je razpisalo 50 novč. nagrade za vsak mernik hroščev. Občina sv. Gregorij pri Vel. Lasčah je sklenila, da mora vsak posestnik nabrati brezplačno 2 mernika hroščev, kdor jih pa nabere več, dobi za mernik 50 novč. nagrade.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Umrl je poslanec Henrik Wagner. — Klun in tovariši so v seji 19. t. m. muno predlagali: Vlada se pozivlje, da takoj da preiskati škodo, ki je nastala po ujmah v okrajih Logatec, Novo Mesto, Krško in Črnomelj. — Nemski nacionalni dr. Hoffmann-Wellenhof je zopet prav ostro bičal dosedanje navado, po kateri v mnoge službe prihajajo le pleniči. — Biankini je opisoval žalostne zmotne razmere

v Dalmaciji, zlasti pa je bičal vinsko klavzulo, ki žuga uničiti naše vinarstvo. — Robič je predlagal resolucijo za železnico Velenje-Dražograd, dr. A. Gregorčič pa za železnico Gorica-Ajdovščina. — Dr. Ferjančič je govoril v imenu slovenskih protikoalirancev pri proračunu trgovinskega ministerstva, zahteval poddržavljenje poštne uradov v Idriji in v Kranju ter ustanovitev pošte na Slapu ter med Tolminom in Kobaridom.

Boj proti Hohenwartu je postal prav resen, kajti najodličnejši nemški konservativci ne marajo nič več slišati o njegovem vodstvu. „Reichspost“ je pozvala svoje somišljenike, naj sami izrekó stvarno in jasno svoje mnenje: ali naj Hohenwart še ostane vodja konservativcev? — Odgovori že prihajajo, pravijo pa prav odločno, da ne! — Naše mnenje v tem oziru je pač znano, saj smo zadnje mesece priobčili v „Soči“ proti Hohenwartu in njegovim kimavcem veliko člankov in razprav.

Hrvaški poslanci v Pešti. — Da bi vrnili lanski poset madjarskih poslancev v Zagrebu, sli so hrvaški vladni kimavci v Pešto, kjer so bili prav srčno sprejeti. Madjari so jih vodili po mestu, kazali jim svoje znamenitosti, prirejali jim sijajne obede, pri katerih so govorili oduševljene napitnice za slogo in bratsko vzajemnost med obema narodoma. — Umejeno! Madjarji so si v laseh z vsemi drugimi narodnostimi na Ogerskem, zato bi si radi vsaj na jugu zavarovali hrbet. — Toda hrvaški vladni podrepanki niso se hrvaški narod, ki noče o Madjarjih ničesa slišati in ki simpatizuje z vsemi zatiranimi narodi na Ogerskem.

Na Francoskem so začeli med delavci zopet hudi nemiri. Francoski delavci napadajo Italijane, ki delajo za vsako plačo in tako izpodrivajo druge. Ni čuda! Italijani doma še polente nimajo in so zadovoljni, ako si na tujem vsaj to zaslužijo sebi in svojem. Da to ne more biti po godu drugim delavcem, ki so navajeni na boljše življenje, ni čudo.

V Berlinu se je vršil velik mednarodni shod rudarskih delavcev. Edini so bili le glede na zahtevo o osemurnem delavniku, ker je v rudnikih delo veliko težavneje.

V Parizu so obesili znanega anarhista Henry-ja. Drzno je gledal smrti v obraz, kričec: Živela anarhija!

Italijanski kraljevič ne baje zaroci z neko avstrijsko princezinja. Irredentovski poslanci nameravajo vsled teh govorie interpelovati v zbornici.

V Srbiji imajo že zopet državni prevrat. Milan in sinko Aleksander igrata velikanski hazard, pri katerem je v igri kraljeva krona. — V ponedeljek je kralj razveljavil ustavo iz l. 1888. in obnovil ono iz l. 1869., po kateri ima kralj skoro vso oblast v svojih rokah. — Več o tem poročamo v danasnji „Soči“. — Narod je silno razburjen. Uboga Srbija, kam te se pripravijo nekatere pijavke!

RAZNOTEROSTI.

Velikan debelosti. — Od 6. do 8. tega meseca je bil na ogled postavljen na dvorišču gosp. Elije Predovica pri mestni klavnici v Ljubljani velikanski 2 leti stari prašič, kateri tehtal nad 500 klg., to je, čez 9

centov stare vage. Tega velikana, kakoršnega še gotovo ni bilo na Kranjskem, izredil je doma znani zivinorejec g. Janez Hubad iz Podudja pri Skaručini. — Kupil ga je ljubljanski mesar Richter za 175 gld.

Pogumne Ravnogorke. — V Ravnigori v vrbovskem okraju na Hrvatskem služboval je več mesecev neki kapelan kot župni upravitelj in se ljudem tako prikupil, da je nastala velika razburjenost, ko se je čulo, da je premeščen drugam. Nekateri občani sli so prosit škofa, naj pusti kaplana kot župnika v Ravnigori in so poudarjali, da so vse ženske v občini jako razdražene. A vse je bilo zaman. Ko je nevedno prišel novi župnik v občino, čakalo ga je nad 500 Ravnogorskih krasotic na občinski meji. Župnik je bil iznenadjen, da se ga vsprejme tako sijajno, a kmalu bil je konec tej prevari. Nekoliko nežnih rok poprijelo je konje za uzde in obrnilo voz nazaj proti oni strani, odkoder je prišel. Ko je župnik povpraševal, zakaj se vse to godi, stopi mlada žena k vozu in, poljubivši župniku roko, pravi: Oprostite velečastiti gospod, mi ne moremo drugače, ne delamo iz lastnega nagiba, nego angelj Gabrijel se nam je prikazal in nam tako velel. Župnik se je nasmehnil in rekel: No otroci moji, če me nočete, ne bom se Vam usiljeval, a vsaj to mi dovolite, da pogledam kraj, kjer je Bog ustvaril tako krepke ženske, kakor ste Vi. A tudi tega mi niso dovolile vaše amazonke in me glasnim njihovim krikom moral se je odpeljati nazaj. Vsa stvar se bode zdaj razpravljala pred sodiščem.

Nedeljski počitek v trgovini. — Državni zakonik je te dni objavil ministerski ukaz z dne 12. maja 1894., s katerim se določa za trgovino nov nedeljski počitek. Dosedaj so smele biti ob nedeljah prodajalnice za živila, mineralne vode in cvetice ves dan odprte. Od dne 16. maja naprej pa bode to drugače in veljajo za vsako trgovino naslednje določbe: Ob nedeljah se sme blago v dosedanjem obsegu prodajati po mestih, ki štejejo nad 20.000 prebivalcev, samo do 12. ure opoldne; živila pa se smejo prodajati potem tudi še od 6. ure naprej, toda največ dve uri. Po drugih krajih pa se sploh sme blago prodajati v dosedanjem obsegu, toda le do 3. ure popoldne. To velja tudi za prodajalce suhega mesa in klobas; ne pa za prodajalce cvetic, kateri smejo prodajati ves dan. — Po tem takem je v Trstu, v Ljubljani, v Gorici in po drugih mestih z več nego 20.000 prebivalci dovoljeno ob nedeljah prodajati živila do opoldanske ure in potem zopet po 6. uri zvečer največ dve uri. Prodajalnice branjevcev, prodajalnice mesanega, specerijskega blaga in delikates, suhega mesa in klobas, kakor sploh prodajalnice živil po večjih mestih morajo torej ob nedeljah vsakakor biti zaprta od 12. ure opoldne do 6. ure zvečer. Pač pa so lahko odprte tudi ob nedeljah popoldne pekarnice, slaščičarne in seveda tudi gostilne. — Po manjših mestih in po deželi sploh ostanejo vse prodajalnice ob nedeljah od 3. ure popoldne naprej zaprte. — Nov nedeljski počitek v trgovini ima veljavo, kakor rečeno, že prihodajo nedeljo. Ta ukaz pa ne velja za c. kr. trafik.

Zglaševanje črnovojniki. — Zakon o zglaševanju črnovojniki je zadobil pravno veljavo in tisti, kateri: se tiče, se morajo po njem ravnati. Ta zakon ukazuje v § 1.: Tisti črnovojniki, ki so služili v vojski, pri morna-

rici, pri domobranstvu (ušteveni reserve) ali orožnikih, kakor tudi tisti, kateri so določeni za posebne službe, kedar se skljuje črna vojska, in ki so v to svrhu dobili posebne izkaznice, so dolžni, zglasiti se jedenkrat na leto pri občinskem uradu tiste občine, v kateri prebivajo, in to v času, ki se določi z ozirom na pridobitne razmere sploh. Le ako bi to v dosego smotra ne zadostovalo, se morajo zglasiti pri osebi ali oblastvu, katero je določiti z ozirom na bivališče zglasovančev. Za to ni smeti več porabiti, kakor jeden dan.

Domobranski minister sme v posebnih slučajih posamičnikom dovoliti pismeno zglasovanje. Tisti črnovojniki, ki imajo izkaznice, morajo vsako premembo svojega rednega bivališča tekom 30 dnij pismeno ali ustno naznaniti pristojnemu oblastvu. § 2. določa, da je tiste, ki greše zoper te določbe, kaznovati po § 62. vojnškega zakona iz leta 1889.

Gospodarske novice.

Zoper črve, ki se vgnezdijo v les, rabi to le sredstvo. V železnem loncu raztopi v 400 delih vod. 10 delov boraksa in 5 delov natrona; tekočina naj zavre ter se ji primeša 50 delov šelaka. Ko se ohladi, prideni ji še 20 delov očistene karbolne kisline ter v nji moči les, ki ga misliš oprostiti črvov.

Sodom odvzameš neprijeten duh po lesu, ako jih napolniš z apneno vodo, kateri si primešal pepelike (potašnja.) Sod pusti na to 6 do 8 dnij pri miru, potem ga pa izplakni z vodo. Ako rabiš tekočino večkrat, primešaj ji vselej še malo apna in pepelike.

Protih polžem slinarjem po zelenjadnih in cvetličnih gredah priporočajo zakopati v gredo do roba plitve posode, kakeršne rabijo za podstavo cvetličnim loncem. V te posode nalije se po 1 centimeter visoko piva. Slinarji ljubijo pivo čez vse, lezejo v posode ter potonejo. Vrtnar, ki je to poskusil, poroča, da je ujel v jedni noči v dve posodi več nego sto polžev, in sicer brez truda in z neznatnimi stroški.

Dobro zdravilo konjem, ki imajo nahuho: Naberj dobro zrelih črnih brinjevih jagod, stoli jih in zmešaj z nekoliko medu. Dobro je tudi priliti nekaj lanenega olja. To vse se napravi v svalke, kateri se dajejo konju po dvakrat do trikrat na teden.

Malo gibanje je za živino, katero debelimo, koristno. Marsikateri kmetovalci mi slijo, da živina, katero debelijo, mora vedno stati v hlevu. To pa ni resnično. Taka živina rada zboli. Tudi meso ni posebno ukusno, ker se tošča nabere preveč na nekaterih mestih. Boljše je, če se živina malo prehodi ali kaj lahkega dela: tako ostane bolj zdrava in njeno meso je ukusnejše in povsod jednako merno tolsto.

Petroleja nikar pri rastlinah rabiti! — Dostokrat se priporoča s petrolejem preganjati mravlje ali uši rastlinam. Izkušnje pa kažejo, da je petrolej rastlinam zelo škodljiv, tako da navadno posahnejo. Nikar torej z mrčesom vred rastlin pokončavati!

Svilorejcem proti nova nezgoda. Med sviloprejkami je namreč nastala neka doslej neznana bolezen, proti kateri ne vedo še nikake pomoči. Več bo poročal prihodnji „Gospodarski List“.

Krvna nšica. — Ta jako nevarni in škodljivi mrčes razširja se vedno bolj zlasti okoli nemškega Grada. Župan graški je izdal ukaz, v katerem vsem posestnikom, pri ka-

terih se je ta mrčes že ugnezdil, ostro zapoveduje, da živalico z vso strogotjo pokončavajo, kajli po njej preči sadjarstvu velika nevarnost. Zato tudi mi vse naše sadjarje še posebej opozorimo, da pazijo na svoja drevesa, in če zasledijo na njih to ušico, naj jo takoj iztrebijo, bodi si že s katerim sredstvom koli.

Kako spraviš konje iz gorečega hleva. — Znano je, da je vedno težko spraviti iz hleva konja, kadar gori. Prestrašeni konj stoji na jednem mestu. Takoj pa konj pojde iz hleva, ako ga osedlaš ali pa okomotaš.

Dobro krmo in veliko je dobimo, če sejemo grah in turšico skupaj in to potem zeleno pokosimo. Taka krma je jako zdrava in tečna za živino.

Vinska klavzula z Italijo, za katero so glasovali tudi nekateri slovenski poslanci in dva zastopnika Italijanov z goriškega, je začela letos grozovito stiskati naše vinogradnike. Vina v deželi je še na tisoče hektolitrov, a kupcev ni videti od nikoder: vino sploh nima nikake cene. Naši Vipavci bi ga radi dali po 12 in 13 gid., ako bi bilo le kupcev. Celó Kraševci imajo še veliko terana v kletih, kar se je doslej le redko dogajalo, a kupcev ni od nikoder, da bi popraševali po njem. Ubogi vinogradniki! Ako pojde tako naprej, se vinarstvo sploh ne bo več niti splečevalo! — Italijansko vino preplavlja Avstrijo! Seveda, Avstrija mora drago plačati gnilo zvezo s to deželo polagre in polente.

Tudi vrta dunajska „Reichspost“ priobčila je predučeranjem obširnejši članek o propadanju našega vinarstva. Svojo razpravo konča z resnično izjavo, da z vinsko klavzulo podpira Avstrija irredento. Kaj pak! Mi moramo Lahom dajati po nekaj milijonekav na leto, da bodo lože rogovilihi proti nam. Taka je naša gospodarska politika. — Krepko prejema tudi tiste liberalne poslance v naših krajih, ki so glasovali za to nesrečno klavzulo, dasi so bili naprošeni celó od liberalne laške strani, naj bi zastavili svojo uplivno besedo proti njej. „Reichspost“ meči s tem našega deželnega glavarja. — Prav hvaležni smo „Reichspost“ za ta članek.

Strupena rosa ali peronospora se je letos že prikazala in sicer na ameriškkih trtah Jaquez. Treba je začeti takoj skropiti, sicer utegne biti marsikje prepozno.

Bolezen na murvah. — Tudi na murvah se je pokazala letos neka nova bolezen, ki uničuje listje. Bolezen je podobna strupeni rosi na trtah. Na listju se pokažejo neke liše, a kmalu je cel list uničen. — Prof. Bolle v Gorici je bolezen preiskal in dognal, da listja se loti neka goba, imenovana „Lep-toria mori“.

Za kratek čas.

(Poslal Podbrski)

Priprava k ženitbi. Došel je neki par k župniku „na nauk“, kojemu začne župnik govoriti: „Vi želite — dragi moji — stopiti v sveto in prevažno zvezo. No, ali ste se pripravili dovolj za ta toli sveti stan?“ — „Kajpada, gospod župnik“ odvrne zarodene — „zaklali smo svinjo, vola, deset parov piščancev, izpekli smo dvajset hlebov in pripravili sokček vina, to bo menda zadostovalo?“

Pred sodiščem. — Sodnik: „Kako ste vi, nesrečnež, do tega došli, da ste svojo čast, svojo svobodo in vse svoje življenje oskrnili s tem, da ste ukrali iz blagajne piškavil petindvajset krajcarjev?“ — Obtožene: „E, kaj sem hotel gospod sodnik, ker je bilo samó toliko v blagajni.“

Pogodil jo je. — Nekdo se je učil igrati na kitaro. Sosed, kateri tega ni mogel trpeti, reče mu nekoč: „Ej, ej, ti igraš, kakor kralj David, samó ne takó lepo.“ — Oni ga pa takoj poplača: „Ti pak govoriš, kakor kralj Salamon, samo ne takó medro.“

Pri zobozdravniku. — Neki zobozdravnik računal je po dva goldinarja za izdiranje zoba. Nekoč pride k njemu kmet, kateremu je bilo treba izdreti zobovo korenino. Mož dá zobopipecu jeden srebrn goldinar v roko, a oni ga, kakor v nespretnosti, spusti na tla, ga pobere, pa se zopet vrže na kolena in gleda pod stol. — „Kaj iščete“ vpraša ga kmet, „saj imate goldinar v roki?“ — „Iščem onega drugega“, odvrne lokavi zobopipec.

Čast. — Čast vsakdo gotovo visokó ceni, ali ne? Možka čast, častno in pošteno imé je gotovo vsakemu možu največji ponos na svetu. Ah kakó lahko-miselno se dandanes prodaja čast in pošteno imé za častno znamenje.

Izdajatelj in urednik A. Gabršček.
Tiska „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči naravno brisko vino.

Andrej Jakil, tovarnar usnja v Rupi, ima svojo prodajalnico v Gorici na levem voglu s Kornja v Gosposki ulici. Usnje in podplate vseh vrst prodaja po zmernih cenah. Enako druge potrebščine za čevljarje.

Franc Bensa v ozki ulici št. 8 v Gorici prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah zato se sl. občinstvu priporoča za obiten obisk.

Franjo Jakil

tovarna kož v Rupi p. Miren in zaloga usnja v Gorici Rastel št. 9.

Novine Franc,

mizarski mojster, ima svojo delavnico v Ozki ulici (Via Stretta) v Gorici št. 1. Priporoča se slovenskim rojakom.

Ivan Drufa

na Travniku, ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebščin za čevljarje. Prodaja na drobno in na debelo.

Anton Koren

trgovca v Gosposki ulici, prodaja razno lončarsko, porcelansko in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobne.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulici Morrelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Gene prav zmerne.

Peter Birsa

gostilničar pri veliki cerkvi (Corte Garavaglia št. 4.) priporoča sl. občinstvu izborna domača vina, vedno dobro sveže pivo, domačo kuhinjo; postrežba točna.

Anton Obidč

čevljar v Semeniški ulici št. 4. se priporoča Slovencem v mestu in okolici za blagohotna ne očila.

Ivan Pečenko

veletržec z vinom na debelo v Vitni ulici št. 8. (spoleg ljudskega vrta na desno) prodaja na 50 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer vpravsko, furianska. Zagotavlja dobro, pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

Ivan Kavčič

veletržec na Kornu ima zalogo Dreherjevega piva ter žita, moka, soli in otroby.

Ant. Jeretič

za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo: koži, papir, peresa, svinčnike, knjige, knjige za upisovanje, itd. Pisanke in rosanke iz dobrega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar se slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istranska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici. Prodaja na debelo.

Anton Fen

v Semeniški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klubkov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojač v Gorici, priporoča svojo veliko zalogo blaga kakor tudi gotovih oblek. Dalje: srajce, spodnje hlače, zavratnice, civilne, vojaške in uradniške ovratnike, sablje z vsvo opravo, zlato in sreberne zvezde, skratka: vse, kar je potrebno za gospodo vsakega stanu. Obleke po naročilih izdeluje točno in po nizki ceni.

Spominjajte se o vsaki priliki šolske dece v „Sloginih“ učnih zavodih.